

OB SEDEMDESETLETNICI PROFESORJA JANKA JURANČIČA

18. decembra bo slavil redni profesor Filozofske fakultete v Ljubljani dr. Jan-ko Jurančič sedemdesetletnico svojega življenja. To pomembno obletnico je jubilan dočakal hrabro, svež in agilno, v polnem zamahu znanstvene in pedagoške dejavnosti.

— Osnovo za svoje kasnejše delo si je pridobil že v času študija srbohrvatistike v Ljubljani in v Beogradu, kjer je bil učenec pokojnega profesorja A. Belića in kjer se je navdušil za Vuka Karadžića in jezikoslovje. Že takrat se je začel ukvarjati s primerjalno problematiko srbohrvaškega in slovenskega jezika, pozneje pa je ustvaril dela, ki so pomagala in koristila medsebojnemu poznavanju jezikov in literatur naših narodov.

Jurančičevo znanstveno delo je postalo zlasti plodno, ko je bil po večletnem službovanju na srednjih šolah izvoljen najprej za profesorja Višje pedagoške akademije v Ljubljani (1951) in nato za izrednega (1962) in rednega profesorja (1972) Filozofske fakultete v Ljubljani.

S področja primerjalnih tem Jurančiča lepo predstavljajo knjige široke praktične uporabnosti, ki pa imajo zaradi solidnosti obdelave in pionirskega značaja tudi svojo znanstveno težo. Omeniti moramo diferencialno slovnico »Slovenački jezik. Gramatika slovenač kog jezika za Hrvate i Srbe« (1965), sintetični pregled »Južnoslovanski jeziki« (1957), prvi resni in zelo obsežni »Srbohrvatsko-slovenski slovar« (1955) in krajši priročni »Srbskohrvatsko-slovenski in slovensko-srbskohrvatski slovar« (1970). Ti slovarji so končno omogočili natančno prevajanje iz enega jezika v drugi; upravičeno jih je pohvalila hrvatska in srbska strokovna kritika in praksa, tj. prevajalci, ki najlaže

ugotovijo, koliko jim slovar pomaga ali pa jih pušča na cedilu.

S posebno ljubeznijo profesor Jurančič preučuje hrvatsko kajkavščino in sploh leksiko panonskega bazena. S tega področja je njegov pomembni znanstveni prispevek — disertacija o jeziku Tita Brezovačkega in več sintetičnih razprav, npr. »O strukturi leksike v srbskohrvatskem in slovenskem jeziku« (Razprave SAZU, 1970), »O leksiki v panonskih govorih« (1966). — Kot soliden poznavalec srbohrvatskega in slovenskega akcenta je prispeval upoštevano razpravo »O slovenskem in srbohrvatskem akcentu«.

Izpod Jurančičevega peresa smo dobili več portretov srbskih, slovenskih in hrvatskih jezikoslovcev (Vuk, Miklošič, Hraste, Stojčićević, Ilesič) in vrsto recenzij (npr. o slovnici M. Stevanovića).

Na primerjalni osnovi temelji tudi razprava o problemu starejše hrvatske književnosti »O Marinu Držiću in njegovih dramskih delih na slovenskih gledaliških odrih« (Dokumenti, 1970); v njej je dopolnil bibliografijo Držićevih prevodov v slovenščino in s kritičnimi analizami ocenil adaptacijo Držićevih dram v slovenščini. S spremno besedo o avtorjih je priredil za tisk vrsto del iz hrvatske in srbske književnosti (Njegoš, Mažuranić, Nazor, D. Obradović, ljudska epika, Krleža — z jezikovnim komentarjem »Balad«).

Profesor Janko Jurančič spada tudi med zaslužne slovenske pedagoge; s svojimi sistematično pripravljenimi učbeniki in berili iz srbske, hrvatske in makedonske književnosti že dolga leta skrbi za pouk tega predmetnega področja na osnovnih in srednjih šolah; sodeloval je pri vzgoji več generacij slovenskih slavistov.

Kot temeljit poznavalec južnoslovan-
ske leksike sodeluje profesor Jurančič
pri SAZU kot član glavnega redakcij-
skega odbora Slovarja slovenskega
knjižnega jezika in je načelnik leksiko-
loške sekcije v Inštitutu za slovenski
jezik SAZU.

V svojem jubilejnim letu je bil profes-
or Jurančič še posebno aktiven. Pred-
daval je v Mednarodnem slavističnem
centru v Beogradu o Vuku Karadžiću
in o kajkavskih preporoditeljih, na sla-
vističnem zborovanju v Murski Soboti
je govoril o panonski leksiki, na jugo-
slovanskem seminarju za tuje slaviste
v Zadru pa je predaval o srbohrvat-
skem in slovenskem akcentu; v tisku
je njegov prispevek o dveh kajkavskih
slovničarjih (Zbornik v čast M. Steva-
noviću) in izšla je razširjena izdaja nje-
govega »Srbohrvatsko-slovenskega slo-
varja« (1972) z novim predgovorom o
hrvatskosrbskem jeziku ter z izdatno
obogatitvijo gesel.

Profesor Jurančič je dal slovenski zna-
nosti lep prispevek. Njegova znanstve-
na in strokovna dela kažejo, da je eden
najboljših poznavalcev hrvatske kaj-
kavščine, soliden strokovnjak za pro-
blematiko srbskohrvatskega in sloven-
skega jezika ter starejše književnosti,
leksikograf, ploden posrednik med ju-
goslovanskimi narodi, spoštovan in ce-
njen tudi zunaj Slovenije, zlasti med
srbskimi in hrvatskimi filologi.

Ob tako bogatih znanstvenih dosežkih,
izkušnjah in interesih ter ob njegovem
občutku za aktualna vprašanja in po-
trebe stroke lahko od jubilarove veli-
ke vitalnosti in delavnosti pričakujemo
še številne nove znanstvene prispevke.

— Po vsem tem torej ob sedemdeset-
letnici profesorja Janka Jurančiča ne
praznujemo le jubilej plodnega in kva-
litetnega znanstvenega, strokovnega in
pedagoškega dela, temveč obhajamo
tudi mali praznik slavistike naših na-
rodov.

Emil Stampar

Filozofska fakulteta v Ljubljani

Zapiski, ocene in poročila

PREGLED TUJIH KRITIČNIH MNENJ IN PRIPOMB O SLOVARJU SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

Slovar slovenskega knjižnega jezika I¹ je
vzbudil dokajšnjo pozornost ne le v slo-
venski kritični javnosti — ki je reagirala
nanj nekajkrat tudi čustveno — temveč
tudi v tujini. Dokaz tega zanimanja je 10

tujih kritik oz. informativnih zapisov². Po-
leg nemške in srbske sta zaradi svoje ana-
litičnosti in problemskosti še zlasti zani-
mivi obe daljši češki oceni, saj je domača
in tuja kritična javnost omenjala, da je

¹ SSKJ I: *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Prva
knjiga A—H. Ljubljana 1970. Izdala Slovenska aka-
demija znanosti in umetnosti, Inštitut za slovenski
jezik. Založila Državna založba Slovenije. LXII +
844 str.

² Po abecednem redu:

1. R. G. A. de Bray — *The Slavonic and East Euro-
pean Review*, 1971, /115/, 282—284;
2. Irena Grickat — *Južnoslovenski filolog*, 1971,
3—4, 485—492;
3. Miloš Helcl, Libuše Kroupová, Jaroslav Machač,
Běla Poštolková, Zderka Sochová — *Slavia*, 1971
3, 440—447;

4. A. Jedlička — *Naše řeč*, 1971, 2, 103—107;
5. Kiss Lajos — *Nyelvtudomány Közlemények*, 1971,
1, 273—275;
6. Bärbel Müller — *Zeitschrift für Slavistik*, 1971,
5, 760—765;
7. Joseph Paternost — *Canadian Slavic Studies*,
1971, 5:3, 424—426;
8. Josef Skulina — *Sborník prací filosofické fakul-
ty Brněské university, rada jazykovedná (A)*, 19,
1971, 241—242;
9. A. S'uprun/ in H. B'ulahau/ — *Vesnik Belaruskaga
dzjaržaunaga universiteta imja U. I. Lenina*, 1970,
3, 85—86;
10. Mile Tomić — *Studii si cercetari lingvistice'*,
1972, 1, 99—100.